

Laelia gouldiana

Uusi orkidea, niin ihana kukkiessaan, niin viehättävä kasvaessaan, niin erilainen kuin muut sukunsa edustajat – sellaista ei löydy usein, ei edes näinä päivinä, jolloin orkideauutuudet ovat lähes joka-päiväisiä. Näin ihastuneesti esitellään H.G. **Reichenbachin** 1888 kuvaama *Laelia gouldiana* *Gardeners' Chroniclessa* helmikuussa 1889.

Teksti ja kuvat OILI PENTINSAARI

Alkuperä

Laelia gouldiana kasvaa vain Meksikon Hidalgon osavaltiossa – ja sielläkin vain suppealla alueella Metztitlánin laaksossa asuvien alkuperäisväestöön kuuluvien pihapiireissä. Luonnosta sen arvellaan kadonneen satoja vuosia sitten metsäolojen muuttumisen vuoksi. Hyvin pitkään sen epäiltiin olevan luonnon oma risteymä *Laelia anceps* x *Laelia autumnalis*, joita kumpaakin lajia kasvaa samalla alueella. Sandersin tarha risteytti edellä mainitut lajit ja rekisteröi sen 1925 nimellä *Laelia Autoceps*. Lopputulos oli kuitenkin erilainen kuin *Laelia gouldiana*.

Päänvaivaa *Laelia gouldiana* on aiheuttanut muutenkin: sen siemenistä suurin osa jää itämättä eikä se risteydy helposti. Siitä ei myöskään ole erilaisia värivariantioita, jotka toisivat oman lisänsä ris-

teymiin. Risteymistä ehkä tunnetuin on *Laelia* Lookalike (*Laelia autumnalis* x *L. gouldiana*).

Ei myöskään tiedetä, miksi Reichenbach nimesi lajin juuri Jay Gouldin mukaan. New Yorkissa asunut Gould oli aikansa pörssikeinottelija ja piinkova liikemies, joka pörssissä pelasi ”upperrikasta tai ruttiköyhää” – ja hankki 30 vuodessa suunnattoman omaisuuden.

Laelia-sukuun lasketaan tätänykyä kuuluvan alle 30 lajia, sillä useita on siirretty *Cattleya*- tai *Rhyncholaelia*-sukuihin.

Kuvaus

Laelia gouldiana on sirokasvuinen laji. Noin 10 senttiä korkean varsimukulan päähän kasvaa 2–3 puhtaanvihreää, kovaa lehteä, joiden pituus on 18–20 senttiä ja leveys 3–4 senttiä. Lehtien välistä alkaa syksyllä kasvaa kukintovarsi, joka valon määrästä riippuen venyy 50–80 sentin pituiseksi. Kukintovarten avautuu 4–8 magentanpunaista, noin 7 sentin levyistä kukkaa. Huuli on tummemman violetti ja siinä on kullankeltaisia juovia. Kukat tuoksuvat miedosti päiväsaikaan.

Kasvatus

Epifyytinä kasvavan *Laelia gouldianan* kasvualustan tulee olla ilmavaa ja nopeasti kuivahtavaa. Sen luontaisella kasvualueella vallitsee puolikuiva ilmasto: vuotuinen sademäärä jää noin 500 millimetriin. 1200–1500 metrin korkeudella kasvava laji viihtyy viileässä, itse asiassa se kestää jopa kylmää, kun ilmankosteus on vähäinen.

Sen sijaan valon määrästä ei kannata varsinkaan kesän kasvukaudella tinkiä. Kasvin voi viedä huolelta ulos ja alun totuttelun jälkeen sille voi antaa kaiken mahdollisen valon. Loppusyksystä kukintovarsi alkaa hiljalleen kasvaa ja kukinta ajoittuu marraskuun tienoilta. Jos ilmankosteus on vähäinen, kukintovarten tiivistyvät tahmeat nestepisararat saattavat vaikeuttaa kukan avautumista. Tilannetta kannattaa tarkkailla ja tarvittaessa huolehtia ilmankosteuden lisäämisestä. Nuppuvaiheessa kukat tuntuvat kestävän jopa niiden kevyen sumuttamisen. Kasvin kotiseudullahan aamukaste kostuttaa sen säännöllisesti.

Kukinnan jälkeen kastelun pitää olla vähäistä pääsiäiseen asti. Kun uudet juuret alkavat kasvaa, kastelua lisätään vähitellen. ■